

DANMARKS STATISTIK

STATISTISKE MEDDELELSER

FJERDE RÆKKE SJETTE BIND

FEMTE HÆFTE

COMMUNICATIONS STATISTIQUES 4me SÉRIE TOME 6 5me LIVRAISON

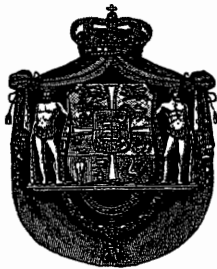

HØSTEN I DANMARK I AARET 1899

RECOLTES EN DANEMARK 1899

UDGIVET AF STATENS STATISTISKE BUREAU

PUBLIÉ PAR LE BUREAU DE STATISTIQUE DE L'ÉTAT

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1900

F o r o r d.

Avant-propos.

Den foreløbige Redegørelse for Høstens Udfald i 1899 udkom i November Maaned f. A. og findes i «Statistiske Meddelelser», Fjerde Række, 5te Bind. Nærværende Opgørelse af Høstudbyttets Mængde og Værdi er foretaget paa sædvanlig Maade, idet der fra hvert af Landets By- og Sogneraad er indhentet Oplysning om det gennemsnitlige Udbytte pr. Td. Land af de forskellige Sædarter m. m.; Foldtallene ere derefter multiplicerede med Tallene for de til de paa-gældende Afgrøder anvendte Arealer. Ved Antagelsen af disses Størrelse er man gaaet ud fra den i Sommeren 1896 stedfundne Arealopgørelse for de enkelte Byer og Sogne.

Med Hensyn til Høstudbyttet for de foregaaende Aar skal man for Aarene 1875—96 henvise til «Statistiske Meddelelser», Fjerde Række, 2det Bind, der, under Hensyntagen til de fra Tælling til Tælling skete Forandringer i Arealets Benyttelse, indeholder reviderede Tabeller for Høstudbyttets Mængde og Værdi for hvert af Aarene 1875—96; Høstudbyttet for 1897 findes offentliggjort i «Statistiske Meddelelser», Fjerde Række, 3die Bind, for 1898 i 5te Bind.

Det for 1899 udsendte Skema til Udfyldning af Oplysninger om Gennemsnitsudbyttet af Høsten i 1899 pr. Td. Land er ganske i Overensstemmelse med det for 1898 udsendte. Materialet indkom paa sædvanlig Tid, dog saaledes at det først forelaa i komplet Stand den 5te April.

Ved Sammenligning med Aarene før 1898 skal man henlede Opmærksomheden paa den forandrede Værdiberegningsmaade for Høet i 1898 og 1899.

Statens Statistiske Bureau i April 1900.

Marcus Rubin.

Høstudbyttet i 1899.

Produit de la récolte 1899.

Som Hovedresultat af den foretagne Beregning over Høst-udbyttets Mængde og Værdi her i Landet i 1899 fremgaar det, at der blev indhøstet:

	Mængde quantité	Værdi valeur Kr.	pCt. af den samlede Værdi pct. de la valeur totale
af Hvede (<i>froment</i>)	925602 Tdr.	10,037750	3,15
- Rug (<i>seigle</i>)	4,650272 —	49,732900	15,62
- 2-radet Byg (<i>orge à 2 rangs</i>)	4,328699 —	44,212488	13,89
- 6-radet Byg (<i>orge à 6 rangs</i>)	1,166462 —	11,647494	3,66
- hvid Havre (<i>avoine blanche</i>)	7,560556 —	52,848424	16,60
- graa Havre (<i>avoine grise</i>)	1,830308 —	18,017438	4,09
- Blandsæd til Modenhed (<i>graines mélangées</i>)	2,750485 —	22,106445	6,94
- Boghvede (<i>sarrasin</i>)	82345 —	811239	0,25
- Ærter og anden Bælgsæd (<i>légumes à cosse</i>)	110516 —	1,277055	0,40
- Kartoffler (<i>pommes de terre</i>)	4,774676 —	17,850750	5,61
- Sukkerroer (<i>betteraves à sucre</i>)	6,634209 Ctn.	5,108342	1,60
- Cikorierødder (<i>racines de chicorée</i>)	170330 —	204396	0,06
- Gulerødder (<i>carottes</i>)	2,025964 Tdr.	2,565682	0,81
- Runkelroer (<i>betteraves</i>)	12,642872 —	16,206811	5,09
- Andre Foderroer (<i>autres racines fourragères</i>)	14,992766 —	12,464923	3,91
- Raps (<i>colza</i>)	6294 —	107691	0,03
- Humle (<i>houblon</i>)	3362 Ctn.	260559	0,08
- Tobak (<i>tabac</i>)	3059 —	59651	0,02
- Agerhø (<i>trèfle et herbes</i>)	1,626440) Læs à	33,522740	10,52
- Enghø (<i>foin</i>)	1,174209) 1000 Pd.	24,413620	7,67
		318,456398	100,00

Dette Udbyttets Fordeling paa de enkelte Amter fremstilles i den efterfølgende Tabel (S. 8—13):

Tabel I. Høstudbyttets Mængde
Quantité et valeur du produit de

Amt <i>bailliage</i>	Hvede <i>froment</i>		Rug <i>seigle</i>		Byg, 2-radet <i>orge à deux rangs</i>	
	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>
Københavns	18994	205705	254389	2,683804	201348	2,053750
Frederiksborg	5901	63908	243451	2,568408	214321	2,186074
Holbæk	62014	671612	329743	3,480347	516140	5,264059
Sorø	64064	693813	297065	3,134036	422886	4,313437
Præste	117877	1,269368	276769	2,919913	425289	4,337948
Bornholms	16579	179551	85905	863345	66281	645577
Maribo	297031	3,237066	183201	1,972167	509588	5,409098
Svendborg	101497	1,099212	253828	2,680423	374181	3,839097
Odense	92652	1,003421	307172	3,243736	396978	4,072994
Øernes Amter <i>Illes</i>	776609	8,424156	2,231523	23,546179	3,127012	32,122034
Vejle	62081	672337	277235	3,009424	188917	1,946253
Aarhus	45155	489029	310644	3,302146	332845	3,388362
Randers	30827	333856	282036	2,998043	271071	2,759503
Aalborg	1269	13743	235515	2,522668	121433	1,171568
Hjørring	3430	37147	280251	3,009896	79343	769627
Thisted	988	10700	126752	1,371736	47413	462446
Viborg	1405	15216	298258	3,184820	122877	1,219509
Ringkøbing	684	7408	376174	4,179293	21347	206639
Ribe	3154	34158	231884	2,608695	16441	166547
Jyllands Amter <i>Jutland</i>	148993	1,613594	2,418749	26,186721	1,201687	12,090454
Danmark <i>Danemark</i>	925602	10,037750	4,650272	49,732900	4,328699	44,212488

og Værdi i Danmark. 1899.
la récolte en Danemark. 1899.

Byg, 6-radet orge à six rangs		Havre, hvid avoine blanche		Havre, graa avoine grise		Blandsæd graines mélangées	
Udbytte Tønder tonneaux	Værdi Kr. valeur	Udbytte Tønder tonneaux	Værdi Kr. valeur	Udbytte Tønder tonneaux	Værdi Kr. valeur	Udbytte Tønder tonneaux	Værdi Kr. valeur
170258	1,736632	315828	2,229746	2430	17156	83036	673422
46113	470353	327138	2,309594	1921	13562	111445	903819
43881	447580	414805	2,923931	3766	26588	159460	1,292070
22342	227888	380809	2,688512	2156	15221	236210	1,915663
22777	232325	397557	2,806752	2050	14473	266195	2,158841
15238	148418	127856	834900	6225	40649	104454	793850
8057	85813	356556	2,473414	4467	31039	197548	1,609298
33596	344695	433063	2,936167	2514	17045	264532	2,100384
19562	200706	488416	3,311460	7113	48226	339750	2,697615
381824	3,894410	3,242028	22,514476	32642	223959	1,762630	14,144962
115886	1,210477	663289	4,770588	108646	795280	170166	1,410374
8449	86011	795784	5,498867	63884	441438	127720	1,021760
12439	126629	726676	5,021331	11636	80404	76800	614400
77502	749520	449132	3,084845	169934	1,168050	74498	583181
128379	1,245276	244972	1,729502	338314	2,388497	179184	1,422721
105266	1,026328	431162	3,019442	112509	787988	74138	587230
108214	1,046351	488000	3,346108	393659	2,690345	66461	521572
116097	1,123819	218716	1,616311	420998	3,111175	141232	1,151041
112406	1,138673	300797	2,246954	178086	1,330302	77656	649204
784638	7,753084	4,318528	30,333948	1,797666	12,793479	987855	7,961483
1,166462	11,647494	7,560556	52,848424	1,830308	13,017438	2,750485	22,106445

Tabel I (fortsat). Høstudbyttets
Quantité et valeur du produit de

Amt <i>bailliage</i>	Boghvede <i>sarrasin</i>		Ærter og anden Bølgæsød <i>légumes à cosse</i>		Sukkerroer <i>betteraves à sucre</i>	
	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Centner <i>p. 50 kilos</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>
Københavns	156	1546	7447	85938	7350	5660
Frederiksborg	264	2616	2602	30027	700	539
Holbæk	570	5648	6872	79304	"	"
Sorø	234	2319	8056	92966	3000	2310
Præstø	618	6124	19649	226609	1,015630	782035
Bornholms	48	476	4098	47291	"	"
Maribo	552	5470	28111	326503	3,674865	2,829646
Svendborg	1119	11089	9412	108520	255246	196540
Odense	1860	18433	4536	52300	1,644903	1,266575
Øernes Amter . . <i>Iles</i>	5421	53721	90783	1,049458	6,601694	5,083305
Vejle	8546	83249	2639	30428	26575	20463
Aarhus	3364	26747	3318	38257	3600	2772
Randers	1800	17838	2017	23256	1240	955
Aalborg	2085	20662	1162	13398	"	"
Hjørring	210	2081	810	9347	"	"
Thisted	195	1932	3100	35743	"	"
Viborg	11478	113747	2514	29011	700	539
Ringkøbing	17566	176363	2081	24015	"	"
Ribe	31680	314899	2092	24142	400	308
Jyllands Amter <i>Jutland</i>	76924	757518	19733	227597	32515	25037
Danmark <i>Danemark</i>	82345	811239	110516	1,277055	6,634209	5,108342

Mængde og Værdi i Danmark. 1899.

la récolte en Danemark. 1899 (suite).

Cikorierødder <i>racines de chicorée</i>		Gulerødder <i>carottes</i>		Runkelroer <i>betteraves fourrag.</i>		Andre Foderroer <i>autres racines fourragères</i>	
Udbytte Centner <i>p. 50 kilos</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>
1750	2100	40868	52311	1,302290	1,666931	163050	138593
1250	1500	343128	439204	460573	589533	145605	123764
25820	30984	150745	192884	2,156015	2,757866	131490	111766
13490	16188	176550	225984	1,554510	1,989773	83050	70593
"	"	158665	203091	1,120030	1,433638	116230	98796
"	"	69685	85016	326615	398470	66195	53618
"	"	19080	25281	1,353215	1,790670	98650	86668
4995	5994	148358	189898	1,474804	1,887749	228415	196437
55815	66978	152610	195341	1,751292	2,241654	363850	312911
103120	123744	1,259689	1,609010	11,499344	14,756284	1,396535	1,193146
28430	34116	78441	102545	183975	238941	893945	773685
15750	18900	153240	194615	672582	854179	2,412343	2,050492
"	"	58335	74085	138721	176175	1,879555	1,597622
"	"	72065	87199	44660	54039	1,001150	803360
"	"	23525	28465	29670	35901	1,089815	882750
"	"	68985	84134	14810	18052	826864	669760
"	"	50564	62070	16615	20300	2,005315	1,643536
3500	4200	134390	162612	17155	20758	2,623770	2,125254
19530	23436	126730	160947	25340	32182	863474	725318
67210	80652	766275	956672	1,143528	1,450527	13,596231	11,271777
170330	204396	2,025964	2,565682	12,642872	16,206811	14,992766	12,464923

Tabel I (fortsat). Høstudbyttets
Quantité et valeur du produit de la

Amt <i>bailliage</i>	Kartofler <i>pommes de terre</i>		Raps <i>colza</i>		Humle <i>houblon</i>	
	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Tønder <i>tonneaux</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Centner <i>p. 50 kilos</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>
Københavns	193410	740760	"	"	"	"
Frederiksborg	487334	1,866489	360	6160	"	"
Holbæk	190727	730171	1107	18941	"	"
Sorø	125907	482224	565	9667	72	5580
Præstø	48541	185912	400	6844	94	7287
Bornholms	136855	499521	100	1711	"	"
Maribo	53471	212816	585	10009	72	5580
Svendborg	131058	504573	1417	24245	298	23095
Odense	176828	680788	426	7289	2657	205918
Øernes Amter . . <i>Iles</i>	1,544131	5,903254	4960	84866	3193	247460
Vejle	215045	840909	"	"	63	4883
Aarhus	175454	670234	134	2293	14	1085
Randers	240239	917713	651	11139	57	4418
Aalborg	748928	2,713796	117	2002	21	1628
Hjørring	258155	939684	30	513	"	"
Thisted	303477	1,109911	212	3627	"	"
Viborg	366852	1,351105	"	"	"	"
Ringkøbing	593865	2,155730	190	3251	"	"
Ribe	328530	1,248414	"	"	14	1085
Jyllands Amter <i>Jutland</i>	3,230545	11,947496	1334	22825	169	13099
Danmark <i>Danemark</i>	4,774676	17,850750	6294	107691	3362	260559

¹⁾ Arealopgørelsen af 1896 (*emploi de la terre en 1896*).

Mængde og Værdi i Danmark. 1899.
récolte en Danemark. 1899 (suite).

Tobak <i>tabac</i>		Agerhø <i>trèfle et herbes</i>		Enghø <i>foin</i>		Den samlede Værdi (i Kroner) <i>valeur totale en couronnes</i>	Det til Hest- afgrøderne anvendte Areal ¹⁾ <i>terrain y employé</i> Td. Id. tnx. <i>de sol à 0,55 ha.</i>
Udbytte Centner <i>p. 50 kilos</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Læs à 1000 Pd. <i>p. 500 kilos</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>	Udbytte Læs à 1000 Pd. <i>p. 500 kilos</i>	Værdi Kr. <i>valeur</i>		
"	"	86880	1,808629	24101	500337	14,598020	132440
"	"	81759	1,697317	20403	423566	13,696433	130597
"	"	133011	2,759307	45421	942515	21,735573	184318
"	"	108221	2,246668	23264	482960	18,615802	152888
"	"	111352	2,311667	37869	786160	19,788283	174413
"	"	40530	786687	11974	232415	5,611495	55529
"	"	103948	2,160972	34844	725751	22,997261	188982
"	"	102012	2,067783	40295	816780	19,049726	167523
1659	32351	127737	2,589229	55320	1,121337	23,369262	195473
1659	32351	895450	18,423259	293491	6,031821	159,461855	1,382163
1400	27300	98794	2,092618	84348	1,790375	19,854245	200042
"	"	94465	1,932754	75987	1,554694	21,574635	219091
"	"	51835	1,060544	91234	1,866648	17,684559	208077
"	"	80865	1,618476	68730	1,374823	15,982958	235308
"	"	124366	2,537066	85138	1,736815	16,775288	231484
"	"	67611	1,375060	45396	923728	11,487817	121194
"	"	69067	1,387614	98150	1,964623	18,596466	235199
"	"	96567	2,028873	196370	4,125734	22,222476	266402
"	"	47420	1,066476	135365	3,044359	14,816099	198455
1400	27300	730990	15,099481	880718	18,381799	158,994543	1,915252
3059	59651	1,626440	33,522740	1,174209	24,413620	318,456398	3,297415

Ved foranstaaende Tabels Værdiberegninger for de enkelte Afgrøder er følgende Fremgangsmaade anvendt. For Hvede, Rug, Byg, Havre, Ærter og Boghvede ere de paagældende Egenes Kapitelstakster lagte til Grund; endvidere er 1 Tønde Blandsød regnet lig med $\frac{1}{8}$ Td. Byg og $\frac{2}{8}$ Td. Havre, 1 Td. Kartoffler sat lig med $\frac{3}{8}$ Td. Byg, 1 Td. Gulerødder og 1 Td. Runkelroer med $\frac{1}{8}$ Td. Byg, 1 Td. «Andre Rodfrugter» med $\frac{1}{12}$ Td. Byg. Dernæst er, paa Grundlag af Oplysninger fra det kgl. Landhusholdningsselskab, 1 Td. Raps regnet til en Værdi af 17 Kr. 11 Øre, 1 Centner Sukkerroer til 77 Øre, 1 Centner Cikorierødder til 1 Kr. 20 Øre, 1 Centner Humle til 77 Kr. 50 Øre og 1 Centner Tobak til 19 Kr. 50 Øre. For Høets Vedkommende har man, ligesom ved Høsten i 1898, lagt Foderværdien til Grund i Overensstemmelse med de Oplysninger, man da havde modtaget fra den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Laboratorium for landøkonomiske Forsøg (jfr. Statistiske Meddelelser, 4de Række, 5te Bind); ifølge disse kan man sætte 1 Læs Hø à 1000 Pd. (Agerhø saavel som Enghø) lig med en Foderværdi af 0,72 Td. Byg + 1,90 Td. Havre, og med disse Sædarters Kapitelstakster til Grund er derefter Høets Værdi i omstaaende Tabeller udregnet for hvert Amt¹⁾.

Som det fremgaar af Tabellen var i 1899 den samlede Høstværdi: paa Øerne 159,462 Mill. Kr., i Jylland 158,994 og for hele Landet 318,456 Mill. Kr. I 1898 var det samlede Høstudbytte 327,931 Mill. Kr. og i Gennemsnit af Femaaret 1893—97: 299,855; Høsten for 1899 viser saaledes i Sammenligning med det foregaaende Aar en Tilbagegang i Værdi paa 9,475 Mill. Kr., men i Sammenligning med Femaaret 1893—97 en Værdifremgang paa 18,601 Mill. Kr., hvor det endda maa erindres, at for Femaaret er den omtalte højere Værdiberegning for Høet

¹⁾ Ved Sammenligninger med Aarene før 1898 af Værdien, saavel for hele Høstafgrøden som særlig for Høets Vedkommende, maa det erindres, at Beregningen af Høets Værdi i disse Aar støttede sig til nogle gennem Krigsministeriet modtagne Oplysninger om de Priser, som i Oktober og Januar Kvartaler bleve betalte for Hø i Landets 10 Garnisonsbyer; disse Priser maatte selvfølgelig være højere end de paa Grundlag af Foderværdien beregnede.

lagt til Grund. Ved Sammenligningen mellem de sidste Aar og Femaaret maa det endvidere bemærkes, at i de sidste Aar er nyoptaget i Høstafgrøderne: Cikorierødder, Humle og Tobak, endvidere er den tidligere Rubrik «Foderroer» bleven delt i 1) Gulerødder, 2) Runkelroer og 3) Andre Foderroer, og endelig er Bygafgrøden bleven delt i 2- og 6-radet Byg, Havren i graa og hvid Havre. Halmudbyttet vil som sædvanlig blive gjort til Genstand for nærmerere Omtale i Slutningen af Afhandlingen.

For at oplyse Aarsagerne til de stedfundne Forandringer meddeles nedenstaaende Tabel, der angiver saavel Mængde som Værdi for Afgrøderne i 1899, 1898 og i Gennemsnit for Femaaret 1893—97:

	Mængdeudbyttet			Værdiudbyttet		
	1899 Mill. Tdr.	1898 Mill. Tdr.	gsntl. 1893—97 Mill. Tdr.	1899 Mill. Kr.	1898 Mill. Kr.	gsntl. 1893—97 Mill. Kr.
Hvede	0,93	0,76	0,90	10,0	9,2	9,8
Rug	4,65	4,09	4,71	49,7	41,8	41,6
Byg, 2-radet	4,33	4,31	5,11	44,2	41,3	44,7
— 6-radet	1,67	1,22		11,6	11,4	
Havre, hvid	7,56	8,39	9,13	52,8	57,8	60,6
— graa	1,83	2,12		13,0	14,4	
Blandsæd	2,75	2,90	2,49	22,1	22,7	18,3
Boghvede	0,08	0,07	0,13	0,8	0,7	1,1
Bælgsæd	0,11	0,11	0,12	1,3	1,3	1,3
Kartofler	4,77	4,20	5,09	17,9	14,7	16,5
Sukkerroer	Mill. Ctnr. 6,63	Mill. Ctnr. 5,53	Mill. Ctnr. 7,26 ¹⁾	5,1	4,3	5,7
Cikorierødder . . .	0,17	0,17		0,2	0,2	
Gulerødder	Mill. Tdr. 2,03	Mill. Tdr. 2,16	Mill. Tdr. 31,81	2,6	2,6	30,3
Runkelroer	12,64	11,27		16,2	13,6	
Andre Foderroer .	14,99	17,02		12,5	13,2	
Raps	0,006	0,007	0,007	0,1	0,1	0,1

¹⁾ For Sukkerroer gælder Gennemsnittet de fire Aar 1894—97, medens de for 1893 ere indbefattede under Foderroer, hvorfor Gennemsnittet af Femaaret bliver lidt for højt for disses Vedkommende.

	Mængdeudbyttet			Værdiudbyttet		
	1899 Mill. Ctnr.	1898 Mill. Ctnr.	gsntl. 1893—97	1899 Mill. Kr.	1898 Mill. Kr.	gsntl. 1893—97 Mill. Kr.
Humle	0,003	0,002	—	0,3	0,1	—
Tobak	0,003	0,002	—	0,06	0,05	—
	Mill. Læs	Mill. Læs	Mill. Læs			
Agerhø	1,63	2,48	1,56	33,5	51,2	43,1
Enghø	1,17	1,37	1,14	24,4	27,4	26,0

Oversigten over Mængdeudbyttet af Høsten i de forskellige Aar frembyder for saa vidt større Interesse end af Værdiudbyttet, som her Aarenes større eller mindre Frugtbarhed giver sig et tydeligt Udtryk, upaavirket af Forandringer i Priser og Prisberegninger. En Sammenligning af de enkelte Afgrøders Høstudbytte i Aarene 1899 og 1898 viser større Udbytte i 1899 for Hvede, Rug, Byg, Kartoffler, Sukkerroer, Runkelroer foruden for nogle mindre betydende Afgrøder, mindre Udbytte for Havre, Blandsæd, Gulerødder og «Andre Foderroer» samt navnlig for Høet, hvor Aarets ringe Fugtighed medførte et ret tarveligt Udbytte, ikke mindst i Sammenligning med det fortrinlige Udbytte i 1898. Nærmere Oplysning herom, ligesom i det hele den nærmere Karakteristik af Høstaaret og dets Hovedresultater, vil i øvrigt findes i den foreløbige Meddelelse om Høstens Udfald i 1899 («Statistiske Meddelelser», Fjerde Række, 5te Bind). En Sammenligning mellem 1899 og Gennemsnittet af Femaaret 1893—97 viser i Almindelighed mindre Udbytte i 1899; herfra maa dog undtages Byg, Havre, Blandsæd og, i ringe Grad, Hvede og Hø.

Samles Afgrøderne i visse Hovedgrupper, faa vi følgende Resultater: Af Sædafgrøderne (Hvede, Rug, Byg, Havre, Blandsæd, Boghvede og Bælgsæd) indhøstede i 1899: 23,91 Mill. Tdr., i 1898: 23,97 og i 1893—97 gnsntl.: 22,59 Mill. Tdr.; 1899 udviste altsaa i Forhold til 1898 en ubetydelig Nedgang (0,06 Mill. Tdr.), men i Forhold til 1893—97 gnsntl. en Opgang paa 1,32 Mill. Tdr. eller 5,8 pCt. Rodfrugterne maa man for Sammenligningens Skyld dele i 3 Underafdelinger, nemlig a) Kartoffler, b) Sukker- og Cikorerødder — de Rodfrugter, som væsentlig fremstilles til Salg — og c) Foderroer (Gulerødder, Runkelroer og

«Andre Foderroer»). Udbyttet af Kartoffelavlens var i 1899 højere end i 1898, men lavere end i 1893—97 gnstl. (henholdsvis 4,77, 4,20 og 5,09 Mill. Tdr.); den samme Bevægelse genfindes for Sukker- og Cikorierødder, hvor man baade i 1899 og 1898 har haft en meget tarvelig Høst af Sukkerroer, idet der i 1899 avledes 6,80 Mill. Ctnr. Sukker- og Cikorierødder og i 1898: 5,70, men i de fire Aar 1894—97 gnstl.: 7,26 Mill. Ctnr.; i 1898 var det for megen, i 1899 for liden Væde, der bevirkede, at Udbyttet blev saa langt lavere end det, man nu til Dags regner for et Middeludbytte af Avlen¹⁾. For Foderroernes Vedkommende blev der i 1899 indhøstet mindre end baade i 1898 og i 1893—97 gnstl., nemlig henholdsvis 29,66, 30,46 og 31,81 Mill. Tdr. eller en Nedgang i Sammenligning med Femaaret paa ca. 7 pCt., i Sammenligning med 1898 paa ca. 3 pCt.; Aaret 1899 har dog større Udbytte af Runkelroer end 1898, Nedgangen faldt paa Gulerødder og navnlig paa «Andre Foderroer» (2 Mill. Tdr.). Udbyttet af Handelsplanter som Raps, Humle og Tobak har ikke været Genstand for betydelige Forandringer. Dette har derimod, som allerede ovenfor nævnt, i høj Grad været Tilfældet med Hensyn til Høudbyttet. Det gunstige Vejrlig i 1898 bevirkede, at der i dette Aar indhøstedes af Ager- og Enghø i alt 3,85 Mill. Læs à 1000 Pd., men i 1899 indhøstedes kun 2,86 Mill. Læs, altsaa en Nedgang mod Aaret forud paa over en Fjerdedel (27 pCt.); i 1897 var Udbyttet 3,04 Mill. Læs og i 1893—97 gnstl. 2,70 Mill. Læs. En Reduktion til Foderværdi (1 Læs Hø = 0,72 Td. Byg + 1,90 Td. Havre) giver for 1899 et samlet Udbytte af 7,34 Mill. Tdr., i 1898: 10,09 og i 1893—97 gnstl. 7,07 Mill. Tdr. Nedgangen fra 1898 til 1899 svarer saaledes netop til hele den indhøstede Mængde Blandsæd til Modenhed i Aaret 1899.

¹⁾ Ifølge Oplysninger fra de 7 Sukkerfabrikker (meddelt i «Ugeskrift for Landmænd» Nr. 5 af indeværende Aargang) var Udbyttet i 1899 paa 24173 Tdr. Ld. 6,918052 Ctnr. eller 286 Ctnr. pr. Td. Ld. Ifølge Arealopgørelsen 1896 var Sukkerroearialet 22977 Tdr. Ld.; Udbyttet for 1899 er paa Grundlag af nævnte Areal beregnet til 6,634209 Ctnr. eller 289 Ctnr. pr. Td. Ld.

Ved en Sammenligning af Værdiudbyttet af de enkelte Høstafgrøder i Aarene 1899, 1898 og 1893—97 gnstl. maa man først fæste Opmærksomheden paa de Priser, som ere lagte til Grund for Værdiudregningen. Til Belysning af dette Forhold anføres nedenfor Kapitelstaksterne for de enkelte Sædarter i Gennemsnit for hele Kongeriget i 1899, i 1898 og i Gennemsnit af Femaaret 1893—97:

	1899	1898	gnstl. 1893—97
	Kr. ø.	Kr. ø.	Kr. ø.
Hvede	10,83	12,08	10,88
Rug	10,74	10,38	8,94
Byg	10,12	9,54	8,82
Havre	7,01	6,95	6,72
Boghvede	9,91	9,66	8,65
Ærter	11,54	11,35	11,25

Det fremgaar af denne Oversigt, at Priserne i 1899 paa en enkelt Undtagelse nær (Hvede) overalt vare højere end baade i 1898 og i 1893—97 gnstl. Da dernæst Foraarssædens Pris lægges til Grund ved Beregningen af Blandsædens Værdi, og Bygværdien benyttes ved Beregningen af Kartoffernes og Foderroernes Pris, blive ogsaa disse Afgrøder i 1899 at opføre med højere Priser end i 1893—97 gnstl. og i 1898; den for Foraarssæden beregnede Pris var for 1899: 8,04 Kr., for 1898: 7,81 Kr. og for 1893—97: 7,42 Kr. Prisen paa Sukkerroer var i 1899 lidt lavere end i 1898 (77 og 78 Øre pr. Ctnr.), paa Raps, Cikorierødder og Tobak lidt højere, og paa Humle betydelig højere (1899: 77,50 Kr., i 1898: 65 Kr.). Hvad Høet angaar, er ogsaa her Prisen i 1899 højere end i 1898, da det er Prisen paa Byg og Havre, som bliver lagt til Grund; Gennemsnitsværdien for Femaaret er derimod udregnet med betydelig højere Priser, jfr. ovenfor; havde vi anvendt samme Prisberegning for de fem Aar som for 1898 og 1899, vilde vi i Stedet for Tabellens Værdi 69,1 Mill. Kr. (S. 16) kun have faaet 51,6 Mill. Kr. gnstl., altsaa mindre end i 1899.

Sammenfatte vi Høstafgrøderne i de samme Hovedgrupper som ved Mængdeudbyttet, finde vi, at Værdiudbyttet af Sædhøsten i 1899 var 205,5, i 1898: 200,6 og i 1893—97 gnstl. 177,4 Mill. Kr., af Rodfrugterne i 1899: 54,5, i 1898: 48,6, i 1893—97 gnstl. 52,5 Mill. Kr., her indenfor atter af Kartofler henholdsvis 17,9, 14,7 og 16,5 Mill. Kr., af Sukker- og Cikorierødder 5,3, 4,5 og 5,7 Mill. Kr., af Foderroer 31,3, 29,4 og 30,3 Mill. Kr. Høhøstens Værdi var i 1899: 57,9, i 1898: 78,6 Mill. Kr. Med Hensyn til de enkelte Afgrøder henvises i øvrigt til selve Tabellens Tal. Trods det mindre Mængdeudbytte af flere Afgrøder i 1899 end i 1893—97 have de højere Priser i 1899 dog i Almindelighed bevirket, at Værdiudbyttet er større, kun Boghvede, Sukker- og Cikorierødder fremtræde med lavere Værdi for 1899 end for 1893—97 gnstl. (om Høet, jfr. ovenfor). Ogsaa for 1899 sammenlignet med 1898 er Værdiudbyttet i Almindelighed størst i 1899, hvortil dels de større Afgrøder, dels de højere Priser have medvirket; kun for Havre, Blandsæd, «Andre Foderroer» samt i Særdeleshed Hø har Nedgangen i Mængdeudbyttet mere end opvejet Prisstigningen, saaledes at der er Nedgang i Værdiudbyttet som Helhed. Alt i alt var som nævnt Høstens samlede Værdi i 1899: 9,475 Mill. Kr. lavere end i 1898, men 18,601 Mill. Kr. højere end i 1893—97, og anvende vi den samme Beregningsmaade for Høet i 1893—97 som i 1898 og 1899, faa vi en Opgang fra 1893—97 gnstl. til 1899 paa 36,1 Mill. Kr.; Værdiudbyttet af Høsten i 1899 maa i det hele siges at svare til et Middelaars Udbytte.

For Landets enkelte Amter angiver omstaaende Tabel dels det samlede Værdiudbytte af Høsten i 1899, 1898 og i Gennemsnit af de 23 Aar 1875—97 (for de første 22 Aar paa Grundlag af de reviderede Høsttal, jfr. «Statistiske Meddelelser», Fjerde Række, 2det Bind), dels, for de samme Aar, Værdien af Høsten pr. Td. Land af det til Høstafgrødernes Fremstilling anvendte Areal:

A mt :	Samlet Høstværdi			Høstværdi pr. anvendt Td. Land		
	1899	1898	gsntl.	1899	1898	gsntl.
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Københavns	14,6	14,5	16,5	110	109	128
Frederiksborg	13,7	15,1	15,4	105	116	122
Holbæk	21,7	21,9	20,2	118	119	117
Sorø	18,6	18,0	17,5	122	117	118
Præstø	19,8	19,4	19,2	113	111	113
Bornholms	5,6	6,2	5,9	101	112	115
Maribo	23,0	22,3	21,5	122	118	123
Svendborg	19,0	19,7	18,3	114	118	112
Odense	23,4	24,4	22,5	120	125	118
Øerne	159,4	161,5	157,0	115	117	118
Vejle	19,8	19,4	18,1	99	97	94
Aarhus	21,6	23,1	19,2	98	105	96
Randers	17,7	19,6	17,0	85	94	87
Aalborg	16,0	17,7	14,5	68	75	69
Hjørring	16,8	18,4	14,6	72	80	70
Thisted	11,5	12,4	10,2	95	102	94
Viborg	18,6	18,7	16,0	79	79	78
Ringkøbing	22,2	21,6	17,5	83	71	76
Ribe	14,8	15,5	12,6	75	78	71
Jylland	159,0	166,4	139,7	83	87	81
Danmark	318,4	327,9	296,7	97	99	97

Det fremgaar af denne Tabel, at baade i 1899, 1898 og i Gennemsnit af de 23 Aar 1875—97 har Odense Amt absolut set den største Høstværdi af alle Landets Amter, Bornholms Amt den mindste. Den Omstændighed, at der i de enkelte Amter er anvendt et meget forskelligt Antal Tdr. Land efter Amternes Størrelse og Frugtbarhed til at frembringe Udbyttet, bevirker imidlertid, at der i og for sig ikke knytter sig særlig Interesse til de absolutte

Tal. Derimod have disse Talrækker den Betydning, at de vise, at den Nédgang i Høstudbyttet for Landet som Helhed fra 1898 til 1899 paa ca. 3 pCt., som vi tidligere have fundet, har ramt Jylland stærkere end Øerne, idet Nedgangen i de to Landsdele var henholdsvis 4,4 og 1,3 pCt. En Betragtning af Tallene for de enkelte Amter viser i øvrigt, at Landsdelenes Forhold ingenlunde ligeligt genfindes hos alle Amter. For de sjællandske Amter var der saaledes Fremgang i Høstværdien for Sorø, Præstø og Københavns Amter, Nedgang for de nordlige Amter med de lettere Jorder, navnlig i Frederiksborg Amt, saaledes at Resultatet for Sjælland som Helhed kun bliver en Tilbagegang paa 0,5 Mill. Kr. For Bornholm var der en Nedgang i Værdien paa 0,6 Mill. Kr., for Lolland-Falster en Opgang paa 0,7 Mill. Kr., paa Grund af det større Udbytte i 1899 af Hvede og Sukkerroer; for Fyn var der en samlet Nedgang paa 1,7 Mill. Kr. Inden for Jyllands Amter havde kun Vejle og Ringkøbing Amter en større Høstværdi i 1899 end i 1898. Betragte vi de tre Hoveddele af Jylland, var Nedgangen mindst i den sydvestlige Del (Viborg, Ringkøbing og Ribe Amter) med 0,2 Mill. Kr., størst i den nordlige Del (Aalborg, Hjørring og Thisted Amter) med 4,2 Mill. Kr.; i den sydøstlige Del (Vejle, Aarhus og Randers Amter) var den samlede Nedgang 3 Mill. Kr.

Sammenstilles Amternes samlede Høstværdi i 1899 med den, der er udregnet som Gennemsnit af hele Perioden 1875—97, viser der sig Fremgang baade for hele Landet og for Øerne og Jylland, og inden for de enkelte Amter var der ligeledes Fremgang, undtagen for Københavns, Frederiksborg og Bornholms Amters Vedkommende. Da Priserne i 1875—97 gnstl. ere højere end i 1899 (Kapiteltaksterne for 1875—97 gnstl. udgjorde pr. Td. Hvede 14,19 Kr., Rug 11,20 Kr., Byg 10,31 Kr., Havre 7,37 Kr., medens de tilsvarende Takster for 1899 udgøre: 10,83 Kr., 10,74 Kr., 10,12 Kr. og 7,01 Kr.), skyldes Fremgangen hovedsagelig ny Jords Indtagen under Kultur. Dette fremgaar med Klarhed allerede deraf, at Opgangen er langt større for Jylland end for Øerne, ligesom ogsaa Fremgangen er langt den største i den Hoveddel af Jylland, der har de største ukultiverede Strækninger; men tillige hidrører Fremgangen fra

et større Foldudbytte nu end tidligere. Det til Høstafgrøderne anvendte Areal udgjorde i 1875 paa Øerne 1,292972 Tdr. Land, i 1896 og følgende Aar: 1,382163 Tdr. Ld., i Jylland henholdsvis 1,506267 og 1,915252 Tdr. Ld. Ved hele denne Sammenligning maa det imidlertid erindres, at hvis vi havde anvendt den nuværende Prisberegningsmaade for Høet, vilde vi have faaet en Merværdi af Høsten for 1899 i Sammenligning med Gennemsnittet for 1875—97 paa 33,7 Mill. Kr. i Stedet for paa 21,7 Mill. Kr.; selvfølgelig vilde under samme Forudsætning ogsaa de enkelte Amter faa en større Merværdi af Høsten i 1899 i Sammenligning med Gennemsnittet af de 23 Aar 1875—97 end i Tabellen angivet. Da imidlertid Høets Værdiandel af den hele Høstværdi er nogenlunde ensartet i Landets forskellige Amter, begaar man næppe nogen Fejl af Betydning ved at fordele den Differens, der fremkommer for Landet som Helhed ved den forandrede Beregningsmaade, paa de enkelte Amter i Forhold til hvert af disses samlede Høstværdi.

Høstudbyttet pr. anvendt Td. Høstareal frembyder for Landet som Helhed ikke stor Forskel i 1899, 1898 og 1875—97 gnstl.; højest var Udbyttet pr. Td. Ld. i 1898: 99 Kr., i 1875—97 gnstl. og 1899: 97 Kr. Da nu det samlede Høstudbyttes Værdi i de to sidste Aar er adskillig større end Gennemsnittet for de 23 Aar, maa dette altsaa navnlig skyldes den ovenfor omtalte Forøgelse i det Areal, der er anvendt til Høstudbyttes Frembringelse (3,30 Mill. Tdr. Land i de sidste Aar mod 3,04 i 1875—97), i Særdeleshed da Priserne jo, som set, vare højere i de 23 Aar end i de to sidste Aar.

Er der imidlertid ikke stor Forskel i Høstværdien pr. Td. Ld. for Landet som Helhed i 1899 og i de tidligere betragtede Tidsrum, viser der sig derimod stor Uoverensstemmelse med Hensyn til Landets enkelte Dele. Mest udpræget er Ligheden for Øernes Vedkommende (115—117—118 Kr.), mindre for Jyllands (83—87—81 Kr.); ogsaa her vilde Tallene for 1875—97 have været noget mindre, hvis den samme Beregningsmaade havde været fulgt for Høet som i de to sidste Aar. En Sammenligning af Høstværdien

pr. Td. Land i 1898 og 1899 giver i øvrigt samme Resultat som det, der ovenfor er angivet for den samlede Høstværdi, da det er det samme Areal, som er lagt til Grund. ved begge Aars Høstberegning. En Sammenstilling af 1899 og 1875—97 gnstl. viser, at Nedgangen i Høstværdien pr. anvendt Td. Land i 1899 rammer Københavns, Frederiksborg, Bornholms og Maribo Amter, medens der er Fremgang i de andre 5 Øamter. For Jyllands Vedkommende, hvor der er nogen Fremgang i 1899, har der ogsaa været Fremgang i de enkelte Amter, med Undtagelse af Randers og Aalborg Amter. Med Hensyn til Rækkefølgen for de enkelte Amter henvises til selve Tabellen. Øernes Amter udvise ikke saa betydelig Forskel indbyrdes i Værdiudbyttet pr. Td. Land som Jyllands; Yderpunkterne i 1899 vare for Øerne: Sorø og Maribo Amter med 122 og Bornholms Amt med 101 Kr., for Jylland: Vejle Amt med 99 og Aalborg Amt med 68 Kr.; i det hele staar her den sydøstlige Del, hvorunder særlig Aarhus Amtsraads-kreds, og Thisted Amt med et langt større Værdiudbytte pr. Td. Ld. end den øvrige Del.

I de enkelte Amter har Gennemsnitsudbyttet pr. Tønde Ager- og Engs-Hartkorn (for Bornholms Vedkommende omsat til almindeligt Hartkorn) været følgende:

A m t:	1899	1898	gnstl. 1875—97
	Kr.	Kr.	Kr.
Københavns	687	682	774
Frederiksborg	846	936	950
Holbæk	886	894	826
Sorø	794	766	747
Præstø	707	694	688
Bornholms	928	1029	975
Maribo	757	735	709
Svendborg	703	729	675
Odense	747	779	718
Øerne	766	776	754

Amt:	1899 Kr.	1898 Kr.	gnstl. 1875—97 Kr.
Vejle	894	875	815
Aarhus	893	954	797
Randers	714	789	684
Aalborg	873	965	789
Hjørring	1045	1149	910
Thisted	845	910	749
Viborg	962	966	828
Ringkøbing	1222	1189	960
Ribe	1077	1130	921
Jylland	933	976	820
Danmark	841	866	784

Det fremgaar af Tabellen, at der i 1899 er et mindre Udbytte paa 1 Td. Hartkorn end i 1898, men et større end i 1875—97 gnstl.; begge Dele skyldes fornemmelig Jylland, hvor Bevælgelsen ved begge Sammenligninger er langt mere udpræget end for Øerne. Naar Høstudbyttet i Forhold til Hartkornet er større i Jylland end paa Øerne, hænger dette sammen med, at det væsentlig er i Amterne med den lave Bonitering, at Kulturfremskridtene have fundet Sted. Paa Øerne har i 1899 Bornholms Amt det største Værdiudbytte pr. Td. Hartkorn (928 Kr.), Københavns Amt det laveste (687 Kr.); i Jylland staar Ringkøbing Amt med det højeste (1222 Kr.), Randers Amt med det laveste (714 Kr.). Det samme gælder ogsaa 1898 og 1875—97, kun at Svendborg Amt i de 23 Aar staar med det laveste gnstl. Udbytte blandt Øernes Amter.

Hvor mange Fold pr. Td. Land Landets 4 Hovedkornsorter og Blandsæd til Modenhed gav i de enkelte Amter og i Landets Hoveddele i 1899, fremgaar af omstaaende Tabel:

Gnssl. Foldudbytte (α: Udbytte i Tønder pr. Td. Ld.) i 1899:

Amt:	Hvede	Rug	2-radet	6-radet	hvid	graa	Bland-
	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.	Byg Tønder pr. Td. Ld.	Byg Tønder pr. Td. Ld.	Havre Tønder pr. Td. Ld.	Havre Tønder pr. Td. Ld.	sæd Tønder pr. Td. Ld.
København	14,4	11,9	11,4	12,0	13,8	11,7	13,3
Frederiksborg	13,7	10,8	10,9	11,5	12,6	13,4	13,0
Holbæk	14,7	11,8	12,5	13,7	13,7	14,0	14,3
Sorø	15,1	12,6	13,1	13,6	14,7	13,9	14,6
Præstø	15,4	11,8	12,1	13,0	14,3	13,9	14,0
Bornholms	14,4	10,5	10,4	10,5	13,1	11,2	13,3
Maribo	15,3	11,9	11,4	12,1	14,9	15,6	13,4
Svendborg	14,9	10,9	11,5	10,7	14,3	14,0	13,9
Odense	14,0	10,9	11,8	12,3	14,5	15,9	14,0
Øerne	15,0	11,5	11,9	12,1	14,1	13,6	13,8
Vejle	15,5	8,0	10,8	10,6	14,0	6,9	13,3
Aarhus	14,9	8,4	10,3	7,1	13,0	6,8	12,0
Randers	12,5	7,7	9,4	8,6	11,7	10,8	10,5
Aalborg	10,5	5,9	7,8	8,4	9,4	9,0	9,8
Hjørring	9,7	6,8	8,8	9,4	9,5	10,0	10,0
Thisted	12,0	8,4	10,0	11,6	13,6	11,1	11,3
Viborg	7,8	7,0	8,6	8,8	11,8	10,2	10,6
Ringkøbing	11,0	7,5	9,8	8,3	14,4	8,2	11,2
Ribe	13,0	6,5	8,5	7,7	10,0	8,2	10,0
Jylland	14,2	7,3	9,5	9,1	11,9	8,9	11,0
Danmark	14,8	8,8	11,1	9,9	12,7	9,0	12,7

Sammenstiller man det gennemsnitlige Foldudbytte af de 4 Hovedkornsorter i 1899 for hele Landet, Øerne og Jylland med det tilsvarende Udbytte i 1898 og gnssl. i Femaaret 1893—97, faas følgende Oversigt:

Hele Landet:	1899	1898	gnssl. 1893—97
	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.
Hvede	14,8	12,1	13,5
Rug	8,8	7,8	8,9
Byg	10,8	10,9	10,0
Havre	11,8	13,2	11,5

	1899	1898	gnstl. 1893—97
	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.	Tønder pr. Td. Ld.
Øerne:			
Hvede	15,0	12,1	13,5
Rug	11,5	10,2	11,1
Byg	11,9	11,6	10,7
Havre	14,1	14,8	12,8
Jylland:			
Hvede	14,2	12,2	13,3
Rug	7,3	6,5	7,8
Byg	9,3	9,9	9,0
Havre	10,8	12,5	11,0

Det ses heraf, at Foldopgivelserne for Hveden i 1899 ere højere end i 1898 og 1893—97 baade for Landet som Helhed og for dets to Hoveddele; for Rugens Vedkommende ere de i 1899 overalt højere end i 1898, men i Sammenligning med 1893—97 lavere for Landet som Helhed og for Jylland, højere for Øerne. Vaarsædens Foldudbytte i 1899 er i Almindelighed lavere end i 1898, kun paa Øerne indhøstedes der mere af Byg i 1898; i Sammenligning med Femaaret var Udbyttet derimod større i 1899. alene Havren i Jylland danner en Undtagelse. Hvad Foldopgivelserne i 1899 for de to Landsdele angaar, ses det, at Hvedeudbyttet ikke frembyder stor Forskel paa Øerne og i Jylland, da Hveden jo væsentligst ogsaa i Jylland kun dyrkes i de frugtbareste Egne; derimod ere, som sædvanlig, Foldopgivelserne for de andre Hovedkornsorter betydelig lavere for Jylland end for Øerne, navnlig for Rug og graa Havre. Imellem Øernes Amter indbyrdes ere Forskellighederne i Foldopgivelserne ikke særlig betydelige, derimod ere i Jyllands Amter Foldopgivelserne i de sydøstlige Amter og i Thisted Amt almindeligvis højere end i de andre.

Naar de tidligere anførte Kapitelstakster for hele Landet multipliceres med de her angivne gennemsnitlige Foldtal for hele Landet, ses det, at Værdiudbyttet pr. Td. Ld. af det Areal, der var besaaet med Hvede, udgjorde i 1899: 160 Kr. 28 Øre, i 1898: 146 Kr. 17 Øre, i 1893—97 gnstl.: 146 Kr. 88 Øre, med Rug i 1899: 94 Kr. 51 Øre, i 1898: 80 Kr. 96 Øre, i 1893—97 gnstl.:

79 Kr. 57 Øre, med Byg i 1899: 109 Kr. 30 Øre, i 1898: 103 Kr. 99 Øre, i 1893—97 gsnrl.: 88 Kr. 20 Øre, med Havre i 1899: 82 Kr. 72 Øre, i 1898: 91 Kr. 74 Øre, i 1893—97 gsnrl.: 77 Kr. 28 Øre. Heraf fremgaar det, at for Hvedens Vedkommende har det forøgede Mængdeudbytte i 1899 i Sammenligning med de foregaaende Aar mere end opvejet Prisnedgangen, for Rugens Vedkommende har saavel det forøgede Udbytte som Prisstigning bevirket et betydelig større Værdiudbytte pr. Td. Ld. i 1899 i Sammenligning med 1898, og Prisstigningen i 1899 over for 1893—97 har mere end opvejet den Nedgang, som fandt Sted i Mængdeudbyttet. Hvad Vaarsæden angaar, have vi ogsaa her højere Priser i 1899 end i 1898 og 1893—97; da nu Foldudbyttet for Byg var betydelig større end i 1893—97, og kun ubetydelig mindre end i 1898, bliver ogsaa her, ligesom for Vintersæden, Værdiudbyttet pr. Td. Ld. størst i 1899. Derimod har den kun lidet højere Pris for Havren i 1899 end i 1898 ikke nær kunnet opveje den Nedgang, der fandt Sted i Foldudbyttet, medens i Forhold til 1893—97 baade Pris og Mængdeudbytte og derfor ogsaa det paa 1 Td. Ld. Havreareal indvundne Værdiudbytte var større.

Bureauet har for 1899 fortsat den for Høsten i 1897 og 1898 foretagne Indsamling af Oplysninger om Halmudbyttet. Der forlangtes ligesom tidligere opgivet, hvor mange Læs à 1000 Pd. der blev indhøstet pr. Td. Ld. af de enkelte Kornsorter. Der beregnedes herefter, hvor mange Pund der i alt var indhøstet, hvorpaa dette Tal formindskedes med Vægten af Kærneudbyttet af de paagældende Kornsorter.

Paa denne Maade har man udfundet, at der i 1899 blev indhøstet 5,1 Mill. Læs Halm i hele Landet mod 6,5 Mill. Læs i 1898 og 5,4 Mill. Læs i 1897. Fordelingen af Halmudbyttet paa de enkelte Kornsorter i de enkelte Amter for 1899 tillige med Hovedtallene for 1898 og 1897 er fremstillet i omstaaende Tabel (Side 28—29).

Tabel II. Halmudbyttets Mængde og Værdi i Danmark
Quantité et valeur de la paille produite en Danemark,

Amt <i>bailliage</i>	Hvede <i>froment</i>	Rug <i>seigle</i>	Byg, 2-radet <i>orge à deux rangs</i>	Byg, 6-radet <i>orge à six rangs</i>	Havre, hvid <i>avoine blanche</i>
	Læs à 1000 \mathcal{E} <i>p. 500 kilos</i>	Læs à 1000 \mathcal{E} <i>p. 500 kilos</i>	Læs à 1000 \mathcal{E} <i>p. 500 kilos</i>	Læs à 1000 \mathcal{E} <i>p. 500 kilos</i>	Læs à 1000 \mathcal{E} <i>p. 500 kilos</i>
Københavns	4533	73509	29339	22065	44241
Frederiksborg	928	62973	31406	5977	47325
Holbæk	14837	123080	94502	6655	70926
Sorø	12684	93465	63701	2074	49941
Præstø	26467	103818	75438	2476	65684
Bornholms	3889	40910	18230	4133	30052
Maribo	56546	61961	82812	1018	48341
Svendborg	21386	94970	64896	7093	78669
Odense	22973	111784	73019	2970	79818
Øernes Amter <i>Iles</i>	1899 164243	766470	533343	54461	514997
	1898 224809	1,024725	643539	63684	723323
	1897 192036	889818	565090	62524	588415
Vejle	12591	108889	39733	19885	115242
Aarhus	6553	108946	54617	1922	121789
Randers	8894	104435	59853	2719	129530
Aalborg	339	89847	22744	15178	82593
Hjørring	1121	121064	21048	33911	70084
Thisted	306	37984	8382	17013	56279
Viborg	547	88578	18146	14540	66068
Ringkøbing	127	120502	4690	33286	45391
Ribe	630	88709	4332	30408	81790
Jyllands Amter <i>Jutland</i>	1899 31108	868954	233545	168862	768766
	1898 40026	1,113981	286069	195298	1,008923
	1897 31873	867256	203743	164532	782201
Danmark <i>Danemark</i>	1899 195351	1,635424	766888	223323	1,283763
	1898 264835	2,188706	929608	258982	1,732246
	1897 223909	1,757074	768833	227056	1,370616

amtsvis 1899, for Landets Hoveddele 1897—99.
par bailliage 1899, principales parties du pays 1897—99.

Havre, graa <i>avoine grise</i>	Blandsæd <i>graines mêlangées</i>	Boghvede <i>sarrasin</i>	Ærter og anden Bælgsæd <i>légumes à cosse</i>	Tilsammen <i>total</i>	Værdi <i>valeur</i> Kr.
Læs à 1000 G p. 500 kilos	Læs à 1000 G p. 500 kilos	Læs à 1000 G p. 500 kilos	Læs à 1000 G p. 500 kilos	Læs à 1000 G p. 500 kilos	
516	12782	51	1802	188838	1,960138
243	16653	76	827	166408	1,727315
506	27769	188	2418	340881	3,535916
265	36021	77	2999	261227	2,711536
206	45900	204	8947	329140	3,416473
1748	22866	8	2165	124001	1,204049
783	31683	35	9366	292545	3,040267
489	50103	428	3744	321778	3,259610
928	54391	755	1965	348603	3,531347
5684	298168	1822	34233	2,373421	24,386651
7871	378235	1940	46196	3,114322	31,425923
6949	318017	2348	38354	2,663551	26,742052
27649	32701	3367	1772	361829	3,835523
18371	25022	2127	1079	340426	3,482555
1976	15294	874	735	324310	3,317688
29951	13529	494	187	254862	2,551203
71804	47281	34	90	366437	3,737658
18401	13854	84	1547	153850	1,563794
58826	9715	3398	911	260729	2,615111
126664	33904	6939	1080	372583	3,912123
52272	19656	11709	1243	290749	3,122641
405914	210956	29026	8644	2,725775	28,138296
500078	250557	23650	9875	3,428457	33,902237
392830	201094	42197	8321	2,694047	27,048232
411598	509124	30848	42877	5,099196	52,524947
507949	628792	25590	56071	6,542779	65,328160
399779	519111	44545	46675	5,357598	53,790284

Da det er det samme Areal, der er lagt til Grund ved Mængdeudbyttets Beregning i de 3 Aar, vil nedenstaaende Tabel, der meddeler, hvor mange Læs Halm der er indvundet pr. Td. Ld. i hvert af Aarene, angive det større eller mindre Udbytte af de enkelte Kornsorters Halmafrøde i hvert af Aarene. Det ses heraf, at for alle Kornafgrøder blev indhøstet størst Halmudbytte i 1898, derefter kommer 1897, medens 1899 gav det mindste Udbytte, kun for Boghveden gør der sig en modsat Bevægelse gældende. Selvfølgelig er det ogsaa her Vejrliget med den stærke Tørke, der har medført det mindre Udbytte i 1899.

Gnstl. Foldudbytte (o: Læs Halm à 1000 Pd. pr. Td. Ld.) i 1897—99.

	Øerne			Jylland			Hele Landet		
	Læs	Læs	Læs	Læs	Læs	Læs	Læs	Læs	Læs
	1899	1898	1897	1899	1898	1897	1899	1898	1897
Hvede	3,2	4,3	3,7	3,0	3,8	3,0	3,1	4,2	3,6
Rug	3,9	5,3	4,6	2,6	3,3	2,6	3,1	4,1	3,3
2-radet Byg	2,0	2,4	2,1	1,9	2,3	1,6	2,0	2,4	2,0
6-radet Byg	1,7	2,0	2,0	2,0	2,3	1,9	1,9	2,2	1,9
Byg i alt	2,0	2,4	2,1	1,9	2,3	1,7	2,0	2,3	2,0
Hvid Havre	2,2	3,1	2,6	2,1	2,8	2,2	2,2	2,9	2,3
Graa Havre	2,4	3,3	2,9	2,0	2,5	2,0	2,0	2,5	2,0
Havre i alt	2,2	3,1	2,6	2,1	2,7	2,1	2,1	2,8	2,2
Blandsæd	2,3	3,0	2,5	2,4	2,8	2,2	2,3	2,9	2,4
Boghvede	2,0	2,2	2,6	1,4	1,2	2,1	1,4	1,2	2,1
Ærter	2,5	3,6	3,0	2,3	2,6	2,2	2,4	3,4	2,8

Forøgelsen i Mængdeudbyttet fra 1897 til 1898 var for hele Landet ca. 22 pCt. (for Øerne 17, for Jylland 27), Formindskelsen fra 1898 til 1899 var ogsaa ca. 22 pCt. (for Øerne 24, for Jylland 20). Mængdeudbyttet var i 1899 mindre i alle Amter end i 1898. Med Hensyn til Forskellen for de enkelte Afgrøder for Landets to Hoveddele henvises til den ovenstaaende Foldtabel.

For at udfinde Halmens Værdiudbytte har man anvendt samme Fremgangsmaade som i 1898, idet man paa Grundlag af Oplysninger fra Forsøgslaboratoriet har foretaget en Omsætning til

Afgrødens Foderværdi, saaledes at 1 Læs Halm à 1000 Pd. er blevet sat lig 0,36 Td. Byg + 0,95 Td. Havre, altsaa det halve af Høets Værdi; Kapitelstaksterne for de paagældende Kornsorter bleve da lagte til Grund ved Prisudregningen. Paa Grundlag af denne Beregningsmaade er den sidste Kolonne i Tabel II udregnet for alle 3 Aar. Det ses heraf, at Værdien i 1899 udgjorde 52,5, i 1898: 65,3 og i 1897: 53,8 Mill. Kr., altsaa en Opgang fra 1897 til 1898 paa ca. 21 pCt., en Nedgang fra 1898 til 1899 paa 19,6 pCt., noget mindre end Mængdenedgangen paa Grund af de højere Priser paa Byg og Havre i 1899 end i 1898.

Medregnes Halmen, bliver saaledes i 1899 Høstens samlede Værdi, d. e. for Kærne m. m. saavel som Straa, 370,98 Mill. Kr., medens det tilsvarende Tal for 1898 var 393,3 og for 1897: 356,9 Mill. Kr. — Heri har man, som sædvanlig, maattet se bort fra Sommergræsningen, hvorom positive Opgivelser ikke kunne foreligge; den gav, som alt omtalt i den foreløbige Opgørelse, kun et forholdsvis ringe Udbytte i 1899.
